

Ἐγὼ εἶμαι ἐνοῦ ψαρᾶ παιδί (συρτός).

Ἐγὼ εἶμαι ἐνοῦ ψαρᾶ παιδί,
 ποῦ μ' ἀγαπούσανε πολὺ
 καὶ τοῦ ψαρᾶ τ' ἀγγόνι
 ποῦ μὲ ἀγαποῦσαν ὄλοι.

5 Πέρνω τὸ πλεγματάκι μου,
 καὺμὸ πῶχ' τ' ἀχειλάκι μου
 καὶ πάγω νὰ ψαρέψω,
 μαῦρα μάτια νὰ διαλέξω.

10 Ρίχνω τὸ πλεγματάκι μου,
 καὺμὸ πῶχ' τ' ἀχειλάκι μου
 καὶ βγάζω ἕνα ψαράκι

καὶ στὴν τύχη μου λαβράκι,
 κ' ἔσχισα τὴν κοιλίτσα του,
 καὺμὸ πῶχ' ἢ καρδίτσα του
 15 καὶ βγάζω τρεῖς σαρδέλες
 τρεῖς Πιβατιανὲς κοπέλλες.

Ἡ μιὰ ἦταν ἀπ' τὸν Γαλατᾶ,
 βαστᾶ τὸν νοῦ της δυνατὰ
 κ' ἡ ἄλλ' ἀπ' τὸ Νιχώρι

10 τοῦ παπᾶ Γιωργάκ' ἢ κόρη.

Ἡ τρίτη ἢ μικρότερη,
 ἀπ' ὄλες ἐμορφώτερη
 ἦταν ἀπὸ τὴν Πόλη,

20 ποῦ τὴν ἀγαποῦνε ὄλοι
 καὶ τὴν ἀγάπησα καὶ γὼ
 μὰ νὰ τὴν πάρω δὲν μπορῶ,
 τὸ σπίτι της δὲν ξέρω

ποῦ νὰ πάγω, νὰ τὴν εὔρω.
 Πῆρα τὸ δρόμο τὸ δρομί,

25 καρυοφαλιά μου φουντουτή,
 ὠργὸ τὸ μονοπάτι,
 βάσανα πῶχ' ἢ ἀγάπη.

Τὸ μονοπάτι μ' ἔβγαλε
 στὴν κόρη ποῦ μὲ τρέλλανε,

30 στῆς Ἀγαπῶς τὴν πόρτα
 σὰν νὰ πάγαινα καὶ πρῶτα,
 καὶ στὶς γειτόνισες ρωτῶ,
 ποῦ εἶν' ἢ κόρη π' ἀγαπῶ ;

Ἐπάνω εἶναι καὶ κοιμᾶται

35 γιὰ τὰ σένα συλλογᾶται.

237

Ἐπιβάτες.

Θέλω νὰ πεθάνω ψέματα κι' ὁ Χάρος νὰ κοιμᾶται

κ' ὕστερις νὰ σηκωθῶ νὰ διῶ ποιὸς μὲ λυπᾶται.

«Βλέπω τὴν μάννα στὸ χορὸ, τὴν ἀδελφή στὴν κούνια,

βλέπω καὶ τὴν ἀγάπη μου στὰ μαῦρα φορεμένη».

237

Ἐπιβάτες.

Θέλω νὰ πεθάνω ψέματα κι' ὁ Χάρος νὰ κοιμᾶται

κ' ὕστερις νὰ σηκωθῶ νὰ διῶ ποιὸς μὲ λυπᾶται.

«Βλέπω τὴν μάννα στὸ χορὸ, τὴν ἀδελφή στὴν κούνια,

βλέπω καὶ τὴν ἀγάπη μου στὰ μαῦρα φορεμένη».

ΑΘΗΝΑΝ

Ἐλπίνα Σελυβρία
 Δοκίμιον Τραγουδιῶν
 «Θεσπία» τ. Α'. 1939
 σ. 73-74

- 1 Στὸν Ἄδη θὰ κατέβω καὶ στὸν Παράδεισο
τὸν Χάρο ν' ἀνταμώω δυὸ λόγια νὰ τὸν πῶ,
«Χάρε μ', χάρισέ με σαῖτες κοφτερές
νὰ πὰ νὰ σαϊτέψω δυὸ τρεῖς μελαχροινές,
5 πῶχουν στὸ χεῖλι βάμμα, στὸ μάγουλο ἐλιές
κι' ἀνάμεσα στὸ στήθος ἔχουν πορτοκαλιές,
πού φκιάνουν πορτοκάλια τὸν χρόνο δυὸ φορὲς
τὰ χαίρονται οἱ νέοι κ' οἱ ὁμορφοκοπελλιές.»

r.89

283

Σηλυβριά

Πότε θὰ κάνουμε πανιά, νὰ κάτσω στὸ τιμόνι,
νὰ δῶ τῆς Πόλης τὰ βουνά, νὰ μὲ διαβοῦν οἱ πόνοι.
Ἔλα γιαλό μ', ἔλα γιαλό μ', Πιβατιανὴ κοπέλλα,
ἔλα γιαλό μ', ἔλα γιαλό μ', Πιβατιανὴ κερά.

v.102

ΓΝΩΜΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

385

Ἐπιβάτες.

Χασάπικο.

r.222

- 1 Πιάστε κορίτσια τὸ χορό, δὲ θὰ σὰς ἀφίν' ἡ πεθερὰ
τώρα πού χεῖτε τὸν καιρὸ νὰ πᾶτε στὴν ἀποκρηά.
κι' αὔριο θὰ παντρευτῆτε —Τοὺς ἄντρουσ τοὺς μεθοῦμε
καὶ στὰ βάσανα θὰ μπῆτε. καὶ τοὺς ἀποκοιμίζμε,
5 Δὲ θὰ σὰς ἀφίν' οἱ ἄντροι σας 15 καὶ τὰ παιδιὰ τὰ δέρνουμε
νὰ πᾶτε στίς μαννάδες σας, καὶ στὸ σχολεῖο τὰστέλνουμε,
δὲ θὰ σὰς ἀφίνουν τὰ παιδιὰ καὶ τὴν κακιά τὴν πεθερὰ
νὰ πᾶτε σ' ἄλλη γειτονειά, τὴν ἀφίνμε πάντα νησιτικιά,
δὲ θὰ σὰς ἀφίν' ὁ πεθερός καὶ τὸν κακὸ τὸν πεθερὸ
10 νὰ πᾶτε ὅπου εἶναι ὁ χορός, 20 τὸν κλίνμε μέσ' τὸ μαγαρειῖο.

429

Ἐπιβάτες

- Ἔνα Σάββατο βράδυ μὲ διώξαν οἱ γονοὶ μου, r.261-2
φεύγω κλαίγωντας μὲ δάκρυα φορτωμένος,
βρίσκω ἕνα δεντρί τὰ ἄνθη φορτωμένο.
262 «Δέξε με δεντρί μ', ἐμένα καὶ τὸ ἄλογό μ'».
5—Νὰ ἡ ρίζα μου καὶ δέσε τ' ἄλογό σου,
νὰ καὶ τὰ κλωνιά μ' καὶ βάλε τ' ἄρματά σου,
νὰ καὶ ὁ ἴσκιος μου καὶ πέσε ἀπατός σου,
καὶ αὔριο πρῶι τὸ δίκιο μου τὸ θέλω.
Χίλια τ' ἄλογο σ' καὶ χίλια τ' ἄρματά σου
10 καὶ ἀπὸ τοῦ λόγου σ' ἀμέτρητα τὰ θέλω.
—Ἄκουσε Θεέ μ' καὶ γῆς μὴν ὑπομένεις
ὡς καὶ τὸ δεντρί τὸ δίκιο του τὸ θέλει.

— Ρόδα ἄνθη γὰ φτεῖώ
καὶ φιλό βασιλικό.

5—Μὴ φτεῖσεις ρόδα ἄνθη

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΤΣΑΚΗΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΑΘΥΡΩΝ

7. Ἡ γλάνη.

(Συρτός)

Τί μ' εἶπες καὶ δὲν τό καμα, Γαλανή, Γαλατιανή,
τί μ' εἶπες κι εἶπα ὄχι, Γαλανή, τράβα σπαθί,
καὶ μ' ἔχεις καὶ μὲ τυραγνεῖς, Γαλανή, Πουβατιανή,
σάν τὸ πουλί στὸ βρόχι, Γαλανή, εἶσαι καὶ ξαθή.

Ἄναστενάζω βγαίνει ἀχνός, Γαλανή, Σηλυβρινή,
καὶ μέσα μὲ βράζ' ὁ πόνος, Γαλανή, ποῦ σὲ πονεῖ;
κι ἀπ τὸν καιρὸ ποῦ σ' ἀγαπῶ, Γαλανή, Λαγοθηριανή,
ἐπέρασ' ἕνας χρόνος, Γαλανή, βγάνε φωνή.

Τὸ ἄχ εἶναι τὸ κέρδος μου, Γαλανή, σκύλα Μετρηνή,
τὸ βάχ ἢ πλερωμὴ μου, Γαλανή, πῶς σαγιαντᾶς;
καὶ μὲ τ' ἀναστενάγματα, Γαλανή, Ἀρισιανή,
θὰ ἔβγη καὶ ἡ ψυχὴ μου, Γαλανή, δὲν μ' ἀπαντᾶς;

Ἄπο τὰ καταφρόνια σου, Γαλανή, ἀπ τὴ Μεσηνή,
καὶ τὴν δροπὴ τοῦ κόσμου, Γαλανή, πῶς νὰ στὸ πῶ;
θὰ βγάνω τὸ μαχαίρι μου, Γαλανή, σκύλα Ξαστερνή,
νὰ σκοτωθῶ ἀτόξ μου, Γαλανή, κόμα σ' ἀγαπῶ.

21. Παινέματα χωριῶν

Ἡ Καλλικράτεια χι ξύγαλο, κι' ὁ Τσεκμετζές τὰ ψάρια,
κι οἱ Φανασάκρες θερμασιά, ποῦ τρώει τὰ παλληκάρια.
Ἄρισιανή μου Παναγιά, καὶ Γαρδιανή μου χάρη,
φυλάξτε τὴν ἀγάπη μου, ἄλλος νὰ μὴ τὴν πάρη.
Τὸ Ξάστερο εἶναι κατηφές, καὶ οἱ Γιαλοὺς ἀτλάζι,
καὶ τὸ καημένο Κονομὸ κλαίει κι ἀναστενάζει.
Σηλυβρινή μου Παναγιά, Πουβατιανή εἰκόνα,
καὶ Ξαστερνή κρὺο νερό, ποῦ πίνουν τὸ χειμῶνα.

Λεμόνια, πορτοκάλια καὶ μῆλα χιώτικα,
τὰ τρῶνε τὰ κορίτσια τὰ Τσακλιώτικα.
Χόρεψε Στραντζιώτικα, πῆδα Καρατζιώτικα,
Σεῖσαι καὶ τὸν σου, σάν Μπελιγραδιώτισσα.

Κλειώτης Χουρτζιλής:
"Θρακικὰ" τ. I.A.
1939 σ. 305

σ. 313-4

4. Τὰ κορίτσια κι ὁ Δεσπότης.

v. 308

Τὰ Πληβιατιανὰ¹⁾ κορίτσια γράψανε ἀναφορά,
 και τὴ στείλαν στὸ δεσπότη, και γυρέψαν παντρεία.
 Κι ὁ δεσπότης μας τὰ εἶπε :— Λάβετε ὑπομονή,
 νὰ ρωτήξω, νὰ ξετάξω ποῦ εἶναι οἱ καλοὶ γαῆροί.
 Κάτω στὸ Μπαλοῦκ παζάρι, στὰ μεγάλα μαγαζιά,
 εἶναι τρία παληκάρια, τρία ἄμορφα παιδιὰ.
 Τὸ να παίζει τὴ λαγούτα, τ' ἄλλο παίζει τὰ βιολιά,
 τ' ἄλλο κάμνει σαραφλήκι, μὲ τὰ κάλπικα φλουριά,

(Τὸ τραγουδοῦσαν, ὅταν ἔφευγε κανένα κορίτσι, δηλαδή ὅταν ἐγίνετο ἐκουσία ἀπαγωγή κόρης, ἐπειδὴ οἱ γονεῖς δὲν καταδέχονταν τὸν ἐκλεκτὸν τῆς. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ χωριοῦ ἄλλαζε κατὰ τὰς περιστάσεις, ὥστε νὰ ἐφαρμόζεται εἰς ὅλα τὰ γύρω χωριά).

5. Τραγούδι τῆς κούνιας.

Ἐλάτε Τσακλιώτισσες μαζί νὰ κουνηθοῦμε,
 νὰ κάμουμε «ὄξω καρδιά» και νὰ ξελαφρωθοῦμε.
 Ὁ ἥλιος βασιλεύει κατ' ἡ πούλια χάνεται,
 και σεῖς παληκοράκια, μὴ μᾶς ξεχάνετε.

Ἀγάπησα νὰ χω ζωῆ, μὰ γὼ ζωὴ δὲν ἔχω.
 Σὰν κλῆμα μὲ κλαδεύουνε και κλαδεμὸ δὲν ἔχω.
 Σαράντα κληματσίδες ἀπαναπανωτές,
 σὰν μ' ἀγαπᾶς πουλί μου γιατί δὲ μὲ τὸ λές ;

Πῶς νὰ στὸ πῶ ψυχίτσα μου, πῶς γιατί σένα λυώνω,
 κι' ἔχω στὰ στήθεια μου φωτιά, και στὴν καρδιά μου πόνο.
 Ἐσύ εἶσαι ἡ αἰτία, π κοντεύω νὰ χαθῶ,
 και τὸν ἀπάνω κόσμο νὰ τότε στερευθῶ.

Πόσες φορὲς σ' ἀντάμωσα και θέλησα νὰ κρίνω,
 μὰ μὲ ξεραίνειτ' ὁ λαιμὸς και ξεροκαταπίνω.
 Τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα και ἡ γλυκεῖα φωνή,
 μὲ κάμαν νὰ σὲ γίνω σκλάβα παντοτεινή

1) Ἐξ Ἐπιβατῶν.

Ε' Ἕλληνες, ἀνδρειωμένοι, Γίγαντες.*20. Τὸ μνήμα τοῦ Ἕλληνα.*

Στὴ Πόλις τὸ Μπογάζ, ἀπ' τὴς Ἀνατολῆς τὸ μέρος, κοδὰ στὸ Μπεϊκόκ, ἀπάν σ' ἓνα ἀεπὲ εἶν ἓνας τεκὲς μ' ἓνα ἀερβίς. Ἔχι κι' ἓνα περβόλι καὶ μέσα γλέψ ἓνα μνήμα στρωμένο μὲ πλάκες, ἴσα με τέσσερα μέτρα μακρὺ. Εἶνε τὸ μνήμα τοῦ Ἕλληνα. Τέτοια μεγάλα μνήματα μὲ κόκκαλα θεριοκαμένα, ηὔρανε καὶ ὄδας ἔσκαψαν στὴ Ἅγια Γαλατιανή γιὰ νὰ βροῦνε γρόσια. (Φ. Ι.)

ΣΤ' Ἀρχαῖα κίρια καὶ μάρμαρα.*21. Ἡ Ὀλόρτ ἢ πέτρα.*

Παγαίνοδα στὴς Μέτρες, ἀπ' τὸ δρόμο τῆς Παναγιᾶς, κατὰ τὸ Ἀλχισάνι μεριά, κοδὰ στὰ Γιόλια, εἶνε ἡ Ὀλόρτ ἢ Πέτρα καὶ παρακάτ' ἓνα πετροβολιό. Ἐδῶ λένε πάλαιψ' ἓνας καλόγερος μ' ἓνα Δοῦρκο καὶ σκοτώθηκε καὶ οἱ δυὸ. Τὸ Δοῦρκο τὸν ἔθαψαν ἐδῶ πγ εἶνε ἡ Ὀλόρτ ἢ Πέτρα, καὶ τὸ γαλόγερο ἐκεῖ πγ εἶνε τὸ πετροβολιό. Ἰσαμε τὰ τώρα, ὅποιος Τούρκος περάσ' ἀπὸ κεῖ, θὰ πάρ νὰ ρίξ καὶ μιὰ πέτρα στὸ πετροβολιό. (Α. Χ.)

22. Τὸ Τσεκμετζελιώτκο τὸ γιοφύρ.

Τὸ Τσεκμετζελιώτκο τὸ γιοφύρ τὸ κάμ ἓνας παπᾶς. Δὲ ξέρω τί ἔκαμε καὶ θάλα τονε κρεμάσ-νε. Γύρεψ ἀπ' τὸ βασιλὲ νὰ τονε χαρῖς τὴ ζωὴ τ καὶ νὰ κάμ ἐκεῖνο τὸ γιοφύρ. Καὶ τὸ δαλιάνι ἐκεῖνος τὸ καμε, γιὰ νὰ μὴ ἔαρ τὸ νερὸ τὸ γιοφύρ. Ἰσταιρα τὸ ζάπωσαν οἱ Τούρκι. Ἀμὰ στὰ ὕστερνα χρεώθηκε καὶ ἐκεῖνι καὶ τὸ ἓνα μερίδιο τὸ πούλισανε στὸ Χατζή Μαρδυρὸς τὸν Ἀρμένι. (Β. Ι.)

Ζ' Ὁ Χριστὸς καὶ τὰ πάθη του.*23. Τὸ γαδοῦρ κι' ὁ Χριστὸς.*

Ὁ Χριστὸς ἀνέβκε στὸ γαδοῦρ κρασμένος καὶ πῆγε στὴ Ἱερουσαλήμ νὰ τονε σταυρώσ-νε. Ἀπὸ τότε εὐλόγησε τὸ γαδοῦρ νὰ ἔχι ὑπομονὴ καὶ τὸ μαῦρο σταυρὸ στὴ ράχι ἀπ' τὸ σβέρκο ὡς τὴ οὐρὰ τ καὶ ἀπ' τὴ δεξιὰ τὴ ἑλάτ ἴσαμε τ ζερβιά. (Κ. Τ.)

24. Οἱ Καταβέλι.

Ὁ κατσίβελος ἔκαμε τὰ καρφιά π κάρφωσανε τὸ Χριστὸ οἱ Ὀβριγοί, ἀπὰ στὸ σταυρὸ. Τονε παράγγιλανε νὰ κάμ τρία, καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ

δχθρητα ἔκαμε πέδε. Γιαταυτό ἔχι ὄργη ἀπάν τ, καὶ δέ βορ ν ἀπο-
χτήσ σπὶτ ν ἀπασιὰσ. (Κ. Τ.)

Η' Ἅγιοι.

25. Ὁ Ἅη Λάζαρος

Ὁ Ἅη Λάζαρος, σὰν ἀναστήθηκε κι ὕσταρα δὲ γέλαγε τ ἀχείλι τ.
Μόνε μιὰ μέρα σὰν εἶδε μιὰ γριά νὰ κλέφτ ἓνα κμάρ, γέλασε καὶ
γ εἶπε: «Τὸ χῶμα κλέφτ τὸ χῶμα». (Ε Χ.)

26. Συμεὼν ὁ Στυλίτης.

Ὁδε παρουσιάσκε στ Σύνοδο ὁ Ἄρειος καὶ δὲ βαρᾶδέχδανε τν
Ἅγια Τριάδα γιατί ἔλεγε «Πῶς τρία πρόσωπα εἶνε ἓνα;» σκώθηκε
ὁ Ἅγιος Συμεώνις μ ἓνα τοῦβλο στὸ χέρ, καὶ γ εἶπε: «Κι' αὐτὸ ἓνα
εἶνε, ἅμα εἶνε τρία». Ἐκεῖ π τό λεγε βγήκε μιὰ φλόγ ἀπ' τὸ τοῦβλο
σὰ πὰν, χύθηκε τὸ νερὸ σὰ κάτ, καὶ μέσ στ φουχτα τ ἀπόμκε μόνε
τὸ χῶμα. (Κ. Ι.)

27. Ἡ Παναγία καὶ οἱ Τσέτες.

Ὁδε βγήκανε στὸ Βαλκανικὸ τὸ βόλεμο οἱ τσέτες στὸ Κονομιό
κι' ἔσφαξαν τὸ γόσμο, ἓνα ἄλλο ταβοῦρ τράβξε μὲ τς βάρκες νὰ
βγῆ στς Πουβάτες. Ἐγλεπαν βροστά τς ἓνα βαῖρ, καὶ μιὰ γιναῖκα π τς
ἔλεγε νὰ τραβχτοῦνε πίσω. Ἀναγάσκανε νὰ πὰ νὰ βγοῦνε κι ἐκεῖνι
στὸ Κονομιό, καὶ νὰ ρτνε πεζῆ. Ὅσο νὰ ρτνε, πρόφταξε διαταγὴ νὰ
μὴ σφάζνε καὶ γλίτωσαμε. Ὑσταρα σὰν ἦρτανε στν ἐκκλησιὰ καὶ
εἶδανε τν ἀεικόνα τς Παναγίας, μᾶς ἔλεγαν πολὺ ἔμοιαζε μὲ τὴ γι-
ναῖκα π τς ἔκαμνε νόημα νὰ τραβχτοῦνε πίσω Ἄπο κεῖ κατάλα-
βαμε ποιὸς μᾶς γλίτωσε. (Α. Χ.)

28. Τὸ Περιστέρ τς Παναγίας.

Μιὰ βολὰ ἀρρώστια πολὺ βαριά. Μ ἔβαναν ἓνα μαξλάρ κοδὰ
στὸ παραθύρ ἀπὰ στὸ σιδίρ. Τρία μερόνυχτα ἤμνα ἄλαλος κι ἄφα-
νος. Ἦρτα τ πεθαμοῦ. Αὐγίτσα, θαρρῶ τὸ γλέπ ἀκόμα, κατέβκι ἓνα
ἄσπρο περιστέρ καὶ τσίβσε τ κούτρα μ. Τρεῖς κόβ γαῖμα ἔσταξε κι
ἄνιξα τὰ μάτια μ.

—Δόξα σοι Παναγία μ, εἶπα καὶ γύρσα στὸ καλό.

Κι ἀκόμ μιὰ βολὰ τὸ ἴδιο γένικε μὲ τὸ γιό μ, π πλευριτώθηκε
καὶ τὸν ἀποφάσσανε οἱ γιατροί, Τονε φύλαγαμε νὰ τελειώσ' κι ἀνα-
ψαμε τς Παναγίας τ καθήλα. Πάλε κατέβκε τὸ περιστέρ καὶ τονε
γλίτωσε. Ἄπὰ στὸ μαξλάρ τ εἶδαμε τρεῖς κόβ γαῖμα. (Χ. Τ.)